

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Галузь знань			05 «Соціальні та поведінкові науки»		Освітній рівень		бакалавр	
Спеціальність			052 «Політологія»		Семестр		4	
Освітньо-професійна програма			«Політологія»		Тип дисципліни		вільного вибору	
Факультет			Економіки і менеджменту		Кафедра		Менеджмент	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
	4,5	135	36	-	18	-	81	Залік

ВИКЛАДАЧІ

Мельченко Віталій Іванович, advocat27@ukr.net

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри менеджменту ДДМА.
 Досвід роботи - більше 20 років.
 Автор понад 20 наукових та навчально-методичних праць.
 Провідний лектор з дисциплін: «Правознавство», «Конституційне право», «Основи адміністративного права», «Договірне право», «Трудове право», «Виборче право»

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Освітні компоненти, які передують вивченню	1. Знання, набуті в результаті повної загальної середньої освіти, 2. Правознавство, 3. Історія України та української культури.
Освітні компоненти для яких є базовою	Адміністративне право, Виборче право, Кваліфікаційна робота бакалавра

Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми

Soft- skills / Загальні компетентності	Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетенції
ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	

Результати навчання відповідно до освітньо-професійної (програмні результати навчання – ПРН)

РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Анотація	Необхідність вивчення основних положень конституційного права здобувачами за ОПП «Політологія» вбачається: <ul style="list-style-type: none"> - в розкритті положень вчення про конституцію та дослідженні джерел конституційного права ; - у виявленні закономірності в сфері конституційного процесу ; - у дослідженні конституційно-правових інститутів; - в аналізі законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини, які виникають і діють в процесі здійснення влади народом України.
Мета	формування у здобувачів компетентності в сфері конституційного права з розумінням природи і змісту його основних правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин, які виникають і діють в процесі здійснення влади народом України.
Формат	Лекції (очний, дистанційний формат), практичні заняття (очний, дистанційний формат), консультації (очний, дистанційний формат), підсумковий контроль –залік (очний, дистанційний формат).
«Правила гри»	<ul style="list-style-type: none"> • Курс передбачає роботу в колективі. • Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання</p> <ul style="list-style-type: none"> • Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. • Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. • Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. • Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. • Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті. • За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів. <p>Політика академічної доброчесності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент • • повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1	Конституційне право як галузь права, наука і навчальна дисципліна.	Практичне заняття 1	Поняття системи конституційного права та її складові елементи. Інститути конституційного права України. (діалог-пояснення, обговорення проблемних питань теми, усне опитування)	Самостійна робота	<ol style="list-style-type: none"> 1) Які суспільні відносини становлять предмет конституційного права України як галузі права? 2) Які основні методи конституційно-правового регулювання? Що є предметом науки конституційного права? 3) Що являє собою система конституційного права України як галузі права? 4) Дайте визначення норм конституційного права України, наведіть їх ознаки та види. 5) Що є джерелами конституційного права України як галузі права? 6) Визначте поняття конституційно-правових відносин, охарактеризуйте їх зміст та види. 7) Які властивості притаманні конституції? У чому основне призначення конституції? 8) Дайте визначення Конституції України та охарактеризуйте її ознаки, що визначають сутність, зміст, цілі та призначення Конституції України у суспільстві та державі. 9) Назвіть елементи систем нормативно-правового та організаційно - правового захисту Конституції. 10) Яке місце займає Конституція України у правовій системі держави? Визначте поняття конституційно-правових відносин. 11) Охарактеризуйте зміст та види конституційно-правових відносин. 12) Визначте коло суб'єктів конституційно-правових відносин, їх особливості та види. 13) Дайте характеристику суб'єктів конституційно-правових відносин. Назвіть їх права та обов'язки. 14) Визначте підстави виникнення та припинення конституційних відносин. 15) Які санкції притаманні конституційному праву України? Наведіть приклади. 16) Що являє собою конституційний лад? 17) Що являє собою державний лад? Визначте принципи державного ладу Що прийнято розуміти під суспільним ладом? 18) Дайте визначення та зазначте характерні риси громадянського суспільства. 19) Що являє собою громадянство як елемент правового статусу особи? 20) Назвіть відмінності правового статусу громадянина від правового статусу інших осіб, що проживають на території держави. 21) Визначте політичні, економічні, соціальні та культурні права громадян України. 22) Які із закріплених в Конституції України прав належать до особистих прав людини? 23) Визначте правову характеристику механізму реалізації і системи гарантій конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. 24) Дайте загальну характеристику виборчої системи України. 25) Наведіть порядок формування, склад та основні принципи діяльності Центральної виборчої комісії та правовий статус її членів. 26) Що являє собою державна влада як конституційно-правовий інститут? Дайте визначення поняття «орган державної влади».
Тема 2	Система конституційного права				
Тема 3	Джерела конституційного права.	Практичне заняття 2	Поняття й склад джерел конституційного права. Конституція України: структура, функції, основні соціально-правові пріоритети. Порядок прийняття і внесення змін до Конституції України. (діалог-пояснення, обговорення проблемних питань теми, усне опитування)		
Тема 4	Конституція як Основний Закон суспільства та держави				
Тема 5	Конституційно-правові відносини.	Практичне заняття 3	Поняття й особливості конституційно-правових відносин. Конституційно-правова відповідальність як вид юридичної відповідальності. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)		
Тема 6	Конституційно-правова відповідальність				
Тема 7	Основи конституційного ладу та його гарантії	Практичне заняття 4	Модульна контрольна робота №1		
Тема 8	Громадянство України.				
Тема 9	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні	Практичне заняття 5	Поняття і принципи громадянства України. Механізм реалізації, гарантії та захист прав та свобод людини та громадянина в Україні. Безпосередня демократія: поняття, конституційна природа, форми. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)		
Тема 10	Форми безпосередньої демократії в Україні				
Тема 11	Конституційно-правові основи організації державної влади в Україні	Практичне заняття 6	Принципи організації і діяльності органів державної влади в Україні. Система органів державної влади в Україні. Функції і повноваження Верховної Ради України. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)		
Тема 12	Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні				
Тема 13	Президент України	Практичне заняття 7	Конституційно-правовий статус Президента України. Поняття виконавчої влади та її місце в механізмі державної влади. Система виконавчої влади в Україні. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)		
Тема 14	Органи виконавчої влади України				
Тема 15	Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції	Практичне заняття 8	Поняття Конституційного Суду України. Основні засади судочинства в Україні. Функції та повноваження прокуратури України.. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)		
Тема 16	Прокуратура України				
Тема 17	Територіальний устрій України	Практичне заняття 9	Модульна контрольна робота №2		
Тема 18	Місцеве самоврядування в Україні				

- 27) Яким чином здійснюється конституційно-правове регулювання формування і діяльності державної влади в Україні?
- 28) Дайте визначення поняття Парламенту, окресліть його основні ознаки та елементи.
- 29) Назвіть основні функції Парламенту в Україні, визначте критерії їх класифікації та види.
- 30) Визначте склад та структуру Верховної Ради, статус та роль апарату, комітетів, Рахункової Палати, тимчасових слідчих комісій.
- 31) Визначте поняття інституту президентства, роль і місце глави держави у системі державної влади.
- 32) Назвіть вимоги до кандидатів на посаду президента та процедуру проведення виборів, процедуру призначення на дану посаду та підстави припинення повноважень.
- 33) Визначте повноваження Кабінету Міністрів України, які закріплені в Конституції.
- 34) Наведіть порядок формування, основні функції та повноваження місцевих органів виконавчої влади.
- 35) Визначте конституційно-правовий статус Конституційного Суду України.
- 36) Які види правових актів приймаються Конституційним Судом України? Визначте особливість юридичної сили актів Конституційного Суду України.
- 37) Визначте судову систему України та систему прокуратури України, основні принципи діяльності, функції, повноваження судів та органів прокуратури.
- 38) Розкрийте поняття, систему, структуру, функції, форми, гарантії місцевого самоврядування в Україні.
- 39) Назвіть первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Які органи належать до місцевого самоврядування?
- 40) Визначте конституційне положення територіальної громади та інших елементів системи місцевого самоврядування в Україні.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Комп'ютери з програмним забезпеченням OpenOffice.org 4.1.7, Googledocs, Internet-браузер Google Chrome 85.04183.121.
 Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран;
 Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=899>

Нормативно-правові акти

1. Акт проголошення незалежності України. ВВР, 1990, №38, Ст.502.
2. Конституція України. ВВР. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Декларація «Про державний суверенітет України». ВВР, 1990, №30, Ст.429.
4. Закон України «Про правонаступництво України», ВВР, 1991, №46, Ст.617.
5. Закон України «Про міжнародні договори України». ВВР, 2004, №50, Ст. 504.
6. Закон України «Про громадянство України». ВВР, 2001, №13, Ст.65.
7. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» (ВВР), 2012, № 16, Ст.146
8. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», ВВР, 2015, № 1, Ст.1.
9. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». ВВР, 2012, № 19-20, Ст.179.
10. Про Автономну Республіку Крим: Закон України від 17 березня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 11. Ст. 69.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 25. Ст. 20 (з змінами та доповненнями).
12. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року №2625 // Відомості Верховної Ради України. 2001. №48. Ст.254.
13. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15 липня 1997 р. №452/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1997. №38. Ст.249.
14. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. Ст. 99.
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від Закон від 27.02.2014 № 794-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 13, ст.222.
16. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 166-V // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 38. Ст. 385.
17. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII // Відомості Верховної Ради України, 2017. № 35. Ст. 376.

Основна література

1. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, О.М. Лисенко, А.А. Мелешевич. – К.: ВАПТЕ, 2021. – 528 с.
2. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.] ; передм. М. І. Марчука. – Харків, 2019. – 484 с.
3. Ковалів М.В., Гаврильців М.Т., Бліхар М.М. К64 Конституційне право України: Навчальний посібник. – Львів: ТОВ «Ліга-прес», 2014. – 402 с.
4. Веніславський Ф.В. Конституційне право України в схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. юрид. вузів та ф-тів / Ф.В.Веніславський. Х.: Право, 2014. 376 с.

1. Орленко В. І., Орленко В. В. Конституційне право України. Нпвчальний посібник для підготовки до іспитів. Видавництво: центр навчальної літератури – 2013. – 208 с.

2. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 293 с.

3. Шляхтун П. П. Конституційне право: словник термінів.-К.: Либідь, 2005. – 567 с.

Web-ресурси

1. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> .
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: www.kmu.gov.ua
4. Офіційний вебпортал парламенту України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>
5. Офіційний сайт міністерства юстиції України. Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/>
6. Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Режим доступу: <http://www.ombudsman.gov.ua>
8. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua>
9. Офіс Генерального прокурора України. Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua>
10. Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя. Режим доступу: <http://www.vru.gov.ua>
11. Бібліотека конституційного права. Режим доступу: <https://ccu.gov.ua/library>
12. Український часопис конституційного права. Режим доступу: <https://www.constjournal.com/>
13. Журнал Публічне право. Режим доступу: <https://www.publichne-pravo.com.ua/>
14. Електронна бібліотека юридичної літератури. Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНКИ

Склад модулів		Сума балів	ECST	Оцінка	Рівень компетентності
Форми та методи контролю	Рейтингова оцінка, бали	90 - 100	A	відмінно	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.
Усне опитування на семінарських заняттях або тестування за темами	7*4=28	81 - 89	B	добре	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
Виконання індивідуального завдання (реферат-презентація)	22	75 - 80	C		Достатній Конкретний рівень, за вивченням матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
		65 - 74	D	задовільно	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
		55 - 64	E		Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
Модульна контрольна робота № 1,2	25*2	30 - 54	FX	незадовільно	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
Підсумкова атестація	100	0 - 29	F		Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Вид навчальних занять та контролю	Розподіл між навчальними тижнями																		Вид підсумкового семестрового контролю			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18				
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	ЗАЛІК			
Практ. заняття		2		2		2		2		2		2		2		2		2				
Сам. робота	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5				
Консультації				<u>Конс.</u>												<u>Конс.</u>						
Поточний контроль		ВК УО		УО		УО				УО		УО		УО		УО						
Модулі	●	—				M1	—				●	—				M2	—				●	
Контроль по модулю №1												КР1										
Контроль по модулю №2																		КР2				
Контроль самостійної роботи																	ЗСР	ЗСР		ЗСР		

ВК – вхідний контроль; УО – поточне усне опитування; ДГ – ділова гра; КР – письмова контрольна робота; ЗСР – захист самостійної роботи (реферат); Конс. – консультація; К – колоквиум.

Опитування з приводу оцінювання якості викладання дисципліни «Конституційне право України»

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdV8Et31Myhym8MYotcgJVK7OLHvrgBKTOs1IM4dKYGM3ihLA/viewform?usp=sf_link

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни